

Przydatne informacje / Useful information

Poruszanie się po mieście / Getting around the city

Komunikacja Miejska pokrywa cały obszar miasta oraz pozwala dotrzeć w szybki i wygodny sposób w każde miejsce Bydgoszczy. Bilety można kupić w kioskach, biletomatach, w systemie sprzedaży biletu telefonicznego i na początkowych przystankach u kierowcy za odliczoną gotówkę (w weekendy na każdym przystanku). Cena biletu jednorazowego normalnego: 3 zł, Cena jednorazowego biletu ulgowego: 1,50 zł. Zarówno turyści jak i mieszkańcy mogą także korzystać z BRA- bezobsługowej wypożyczalni rowerów.

Public Transport covers almost entire area of the city allowing you to quickly reach anywhere in Bydgoszcz. Tickets can be purchased at newsstands, ticket vending machines, ticket sale system by phone and at the origin stops from the driver with exact change (during the weekend at every stop). Regular fare: PLN 3.00, discount fare: PLN 1.50/ Tourists and citizens can also use BRA- self-serviced bike rental system. More information at: www.bra.org.pl.

Taksówki / Taxicabs

Opłata początkowa w większości bydgoskich taksówek wynosi 7,00 zł, natomiast przejechanie każdego kolejnego kilometra w ciągu dnia - 2,20 zł.

The initial fee for the majority of taxicabs in the city is about PLN 7, and every consecutive kilometer during the day is about PLN 2.20.

Podstawowe Informacje / Basic information about the city

Bydgoszcz to stolica województwa kujawsko-pomorskiego i ósme co do wielkości miasto w Polsce. Historycznie zajmuje część Kujaw i jest malowniczo położone nad Brdą, Wisłą oraz Kanałem Bydgoskim. W mieście znajduje się Port Lotniczy im. Ignacego Jana Paderewskiego (podróż z centrum miasta trwa ok. 15 minut autobusem miejskim). Bydgoszcz to miasto o wielowiekowej tradycji, które zachwyca turystów przede wszystkim położeniem nad rzeką przecinającą centrum miasta. Bydgoszcz coraz intensywniej zwraca się ku wodzie. To właśnie w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Brdy toczy się codzienne, kulturalne, sportowe i biznesowe życie miasta.

Bydgoszcz is the capital of the Kujawsko Pomorskie voivodeship (Kuyavian-Pomeranian Province) and the eight biggest city in Poland. Historically, it occupies part of Kuyavia and is picturesquely located on the Brda and Vistula Rivers and the Bydgoszcz Canal. Ignacy Jan Paderewski Airport is located in the city (travel from the city centre takes about 15 minutes by a city bus). The city with several centuries of heritage charms tourists with its location on the river and canals intersecting its downtown. Bydgoszcz has been increasingly turning to the water. The daily life of the city, its cultural sporting and business events take place in the immediate proximity of the Brda River.

Pierwszy ślad osadnictwa: 8 000 lat p.n.e.

/ First trace of settlement: 8 000 BC

Pierwsza wzmianka: 1238 r.

/ The first mention: 1238

Prawa miejskie: 19.04.1346 r.

/ Chartered as a town: April 19, 1346

Powierzchnia: 175,98 km²

/ Area: 175,98 square kilometers

Wzniesienie: 60 m n.p.m.

/ Average elevation: 60 meters above sea level

Gęstość zaludnienia: 2032 os./km²

/ Population density: 2032 people/ square kilometer

Położenie geograficzne: szerokość geograficzna 53°N, długość geograficzna 18°E

/ Geographical coordinates: latitude 53°N longitude 18°E

Na Brdzie / On the Brda River

WELCOME TO BRNO

Kultura w Bydgoszczy / City of culture

Urok Bydgoszczy polega m.in. na tym, że jest to wciąż miasto nieodkryte – zarówno jeśli chodzi o historię, architekturę, jak i kulturę. I to nieodkryte tak dla samych mieszkańców jak i turystów. Oferta kulturalna Bydgoszczy jest bardzo bogata dzięki takim instytucjom jak Filharmonia Pomorska czy Opera Nova, jak również Miejskiemu Centrum Kultury, które jest miejscem spotkań towarzyskich, koncertów, pokazów filmowych w Kinie Orzeł. Ponadto MCK opiekuje się Galerią Wspólną oraz Zespołem Pałacowo-Parkowym w Ostromecku. Raz w roku Bydgoszcz staje się stolicą światowego kina, a to za sprawą Międzynarodowego Festiwalu Autorów Zdjęć Filmowych Camerimage.

The beauty of Bydgoszcz consists in the fact that the city remains largely unexplored in terms of history, architecture, and culture. It waits to be explored by both local residents and tourists. The culture which Bydgoszcz offers is very broad thanks to such institutions as the Pomeranian Philharmonic, the Opera Nova, and the Municipal Centre for Culture. This hosts social meetings, concerts, and movie screenings in the Orzeł Cinema. In addition, the Centre administers the "Wspólna" Gallery and the Ostromecko Palace and Park. Once a year, Bydgoszcz becomes a capital of international cinema thanks to the CAMERIMAGE International Film Festival of the Art of Cinematography.

Filharmonia Pomorska / The Pomeranian Philharmonic

Utworzona 1 stycznia 1953 roku Filharmonia Pomorska jest prawdziwą dumą bydgoszczan. To nie tylko miejsce muzyki, ale szeroko pojętej kultury. Akustyka sali koncertowej Filharmonii Pomorskiej jest jedną z najlepszych w Europie. Każdej jesieni w Filharmonii Pomorskiej odbywa się **Bydgoski Festiwal Muzyczny**.

/ wrzesień

The Pomeranian Philharmonic founded on January 1, 1953 is the pride of Bydgoszcz. It's not only a place of music, but also a place of culture. The Philharmonic has a concert hall that boasts one of the best acoustics in Europe. **Bydgoszcz Music Festival** is organized by Pomeranian Philharmonic every autumn.

/ September

Teatr Polski / The Polish Theatre

Teatr Polski w Bydgoszczy nosi imię Hieronima Konieczki (1920-1944) – aktora, reżysera, animatora licznych przedsięwzięć kulturalnych. Wielu cenionych krytyków uznaje bydgoską scenę za jedną z najlepszych w kraju.

Festiwal Prapremier to ogólnopolski festiwal teatralny organizowany od roku 2002 przez Teatr Polski w Bydgoszczy. Jego program obejmuje prapremiery sztuk teatralnych./ październik

The Polish Theatre in Bydgoszcz is named after Hieronim Konieczka (1920-1944) - an actor, director, animator of numerous cultural undertakings. Many critics regard the Bydgoszcz scene as one of the best in the country.

The Premiere Festival is a national theatre festival staged since 2002 by the Polish Theatre in Bydgoszcz. Its repertoire features world premieres of theatre plays./October

Opera Nova / The Opera Nova

Co prawda gmach był budowany ponad 30 lat, ale Opera Nova jest jednym z nowocześniejszych i najbardziej wszechstronnych teatrów muzycznych w Polsce. Bogaty repertuar obejmuje dzieła operowe, baletowe, operetki i musicale, a uzupełniają koncerty i widowiska.

Bydgoski Festiwal Operowy, na który przyjeżdżają zespoły operowe z całego świata organizowany jest corocznie od 1994 roku. / kwiecień-maj

Although the opera house was being built for more than 30 years, the Opera Nova is one of the most modern theatres in Poland. The rich repertoire includes operas, ballets, operettas and musicals, concerts and performances.

Bydgoszcz Opera Festival gathering opera artists from all over the world has been organized every year since 1994. / April - May

Wydarzenia kulturalne w Bydgoszczy

/ Cultural events in Bydgoszcz

Bydgoszcz Jazz Festival

Bydgoszcz Jazz Festiwal jest wydarzeniem należącym do najbardziej prestiżowych w naszym regionie. W czasie kilkunastu dotychczasowych edycji miłośnicy muzyki synkopowanej mogli usłyszeć gwiazdy światowego jazzu, jak również artystów polskich i regionalnych.
/ Październik- Listopad

Bydgoszcz Jazz Festival is an event that belongs to the most prestigious ones in our region. During over a dozen editions of the festival, syncopated music lovers had an opportunity to listen to internationally renowned jazz stars as well as Polish and regional artists.
www.bydgoszczjazzfestival.com.pl
October- November

Mózg Festival

W kręgu zainteresowań Mózg Festival znajdują się wszystkie formy muzyki współczesnej, sztuk wizualnych oraz performance. / wrzesień - listopad

The interests of the Mózg Festival include all types of contemporary music, visual arts and performance. / September - November

Drums Fusion

Drums Fusion to unikatowy, jedyny tej klasy i wagi festiwal muzyczny w Polsce, stawiający perkusję na piedestale. / Czerwiec

Is a unique music festival in Poland which puts drums and drummers the first. / June

Rzeka Muzyki / River of Music

Cykl koncertów, organizowanych przez Miasto Bydgoszcz odbywających się w amfiteatrze na Brdzie każdej niedzieli w lipcu oraz sierpniu.

The concerts, organized by the City of Bydgoszcz, are held every Sunday in July and August in the scenery of the amphitheater on the Brda.

Muzyka u Źródeł / Chamber Music Festival

Festiwal Muzyki Kameralnej „Muzyka u Źródeł” to wyjątkowe wydarzenie artystyczne, które od 2009 roku przyciąga wielbicieli muzyki kameralnej. / Listopad

The Festival is an exceptional artistic event that has attracted chamber music lovers since 2009. / November

Muszla Fest

Muszla Fest to dwa dni ostrej, gitarowej muzyki. Festiwal organizowany jest w Bydgoszczy od 2003 roku. / Sierpień

Muszla Fest is two days of heavy guitar playing. The event has been staged in Bydgoszcz since 2003.
/ August

Camerimage

Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych CAMERIMAGE jest największym i najbardziej znanym festiwalem poświęconym sztuce operatorskiej.
/ Listopad

The International Film Festival of the Art of Cinematography CAMERIMAGE is the greatest and most recognized festival dedicated to the art of cinematography and its creators - cinematographers. / November

Tehofest

Święto Szlaku Wody, Przemysłu i Rzemiosła TeH₂O w Bydgoszczy to wydarzenie kierowane do bydgoszczan szczególnie zainteresowanych przemysłową historią Bydgoszczy oraz miłośników industrialu z innych części kraju. Święto daje niezwykłą okazję by odwiedzić miejsca na co dzień zamknięte dla zwiedzających. / Wrzesień

Celebration of the Water, Industry and Craft Trail TeH₂O on Bydgoszcz, is targeted at citizens of Bydgoszcz especially at any enthusiasts industrial history of the city and at all enthusiasts of industrial issues. It is a special opportunity to visit normally inaccessible places. / September

**Ster na Bydgoszcz
/ Bydgoszcz Water Festival**

Bydgoski Festiwal Wodny jest największym świętem wodniaków w regionie, które łączy światy żeglarzy, artystów i podróżników.

www.sternabydgoszcz.pl

/ Czerwiec

The Bydgoszcz Water Festival is the biggest holiday of water sports enthusiasts in the region. It is a unique project, combining the communities of sailors, artists and travelers.

www.sternabydgoszcz.pl

/ June

Sport w Bydgoszczy / Sport in Bydgoszcz

Bydgoszcz to miasto, które bardzo często kojarzone jest ze sportem. Wieloletnią działalność prowadzą tu kluby i instytucje sportowe znane nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie. Liczne obiekty sportowe nieraz były świadkami historycznych wydarzeń. Tor regatowy w Brdyjściu, Hala Sportowo-Widowiskowa „Łucniczka”, Stadion Zawiszy to areny międzynarodowych rozgrywek wielu dyscyplin. Z Bydgoszczy pochodzą i tu trenowali najwięksi mistrzowie kraju, Europy, świata, bohaterowie igrzysk olimpijskich. Najważniejsze wydarzenia sportowe, które miały miejsce w Bydgoszczy na przestrzeni ubiegłych lat to: Mistrzostwa Świata Juniorów w Lekkoatletyce – dwukrotnie (jako jedyne miasto na świecie), Mistrzostwa Europy U-21 w piłce nożnej, Mistrzostwa Europy U23 w Lekkoatletyce, Mistrzostwa Europy w koszykówce mężczyzn i kobiet, Mistrzostwa Świata oraz Liga Światowa w piłce siatkowej, Grand Prix na żużlu (wiele turniejów na przestrzeni lat), Drużynowy Puchar Świata (także żużel), Mistrzostwa Świata w Biegach Przełajowych, Wielka Wioślarska o Puchar Brdy + różne wydarzenia biegowe, Mistrzostwa Świata U23 w zapasach. W 2019 roku w Bydgoszczy odbędą się Drużynowe Mistrzostwa Europy w lekkoatletyce.

Bydgoszcz is a city which, apart from culture, is usually associated with sports. The city is the hub of a range sport clubs and institutions that are well known in Poland and all over the world. Various sports facilities such as the regatta course in Brdyjście, „Łucniczka” sports hall and the „Zawisza” track and field stadium have witnessed many historic sport events. This is the home city and a training location of many great champions of Poland, Europe, the world, and winners at Olympic Games. The following events took place in Bydgoszcz during the past years: IAAF World U20 Championships- two times (the only city in the world), UEFA European U-21 Championship, European Athletics U23 Championships, FIBA European Basketball Championchips (both women and men), FIVB Volleyball World League, FIVB Volleyball World Championchip, Speedway Grand Prix (numerous editions over the year), Speedway World Cup, IAAF World Cross Country Championships, the Great Rowing Regatta + numerous running events, World Wrestling U23 Championships. European Athletics Team Championships will take place in Bydgoszcz in 2019.

Wydarzenia sportowe w Bydgoszczy

/ Sport events in Bydgoszcz

Wielka Wioślarska o Puchar Brdy / The Great Rowing Regatta for the Brda Cup

W czasie tych zawodów wioślarskie ósemki ze sternikiem ścigają się po Brdzie, na dystansie 8,5 km. Impreza została stworzona na wzór legendarnego wyścigu ósemek Oksford-Cambridge./ Wrzesień

During this regatta, the sweep oar eights race on the Brda river. This sport meeting was created to follow Oxford and Cambridge Boat Race's example./ September

Mistrzostwa Świata w Przechodzeniu przez Rzekę / River Crossing World Championship

Bardzo efektowne międzynarodowe spotkanie profesjonalistów i amatorów w przechodzeniu po linie rozwieszanej nad rzeką./ Czerwiec

A very impressive international meeting of professionals and amateurs crossing the river on the rope suspended over the Brda.
/ June

Bydgoszcz Triathlon

Zawody odbywają się w samym centrum Bydgoszczy na dystansach ¼ oraz 1/8. Szczegóły: Bydgoszcztriathlon.pl/ Lipiec

The competition takes place in the centre of Bydgoszcz at ¼ and 1/8 distances. Details: Bydgoszcztriathlon.pl/ July

Europejski Festiwal Lekkoatletyczny / European Athletics Festival

Zawody rozgrywane co roku na bydgoskim stadionie Zawiszy z udziałem gwiazd światowej lekkiej atletyki / Czerwiec

Competition held every year at the Zawisza stadium in Bydgoszcz with world class athletes. / June

Woda Bydgoska / Bydgoszcz Water Competition

Woda Bydgoska to zawody pływackie w samym centrum miasta. Zawody rozgrywane są zawsze 15 sierpnia na trzech dystansach (650m, 1600m oraz 2800m). / Sierpień

A swimming competition in the centre of the city. The competition is always held on 15th of August at three distances (650m, 1600m and 2800m). / August

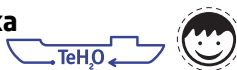
Warto zobaczyć / Must see's

Katedra / Cathedral

Katedra pw. św. Marcina i Mikołaja to najstarszy kościół w Bydgoszczy. Budowa trwała od 1466 do 1502 roku. Obraz z ołtarza głównego jest tym co przykuwa najbardziej uwagę wiernych i turystów. Jest to przepiękny późnogotycki obraz Madonny z Dzieciątkiem.

St. Martin and St. Nicholas Cathedral is the oldest church Bydgoszcz and it was constructed between 1466 and 1502. The high altar painting is the thing that commands the most the attention of the faithful and tourists. This is a late-Gothic painting of Our Lady with the Child Jesus, holding a rose in the other hand.

Wyspa Młyńska / Mill Island

Wyspa Młyńska to zielone serce Bydgoszczy, enklawa w samym centrum miasta. Wytchnienie dają park, aleje starych drzew, duże place trawników, alejki z ławeczkami, szum gwałtownie spadającej wody na jazie przepuście. Dookoła woda. Od strony Starego Miasta szybka, nerwowa Brda Młynówka ze ścianą Bydgoskiej Wenecji. Z drugiej strony potężne, główne koryto Brdy Górnej z sylwetkami dostojnej Katedry oraz Opery Nova. Dzięki rewitalizacji miejsce to stało się najchętniej odwiedzanym zakątkiem miasta. Tu znajdziemy nowoczesnie wyposażone historyczne budynki muzeum, przystanek tramwaju wodnego, przystań jachtową, plac zabaw, amfiteatr, wiele ścieżek rowerowych i pieszych, a nawet plażę, tuż obok rozłożystego trawnika, na którym bydgoszczanie chętnie wylegają się na kocach.

Mill Island is the green heart of Bydgoszcz, an enclave in the city centre. People coming here can relax in the park, among alleys lined with old trees, vast lawns, and alleys with benches, listening to the rapidly falling water at the weir and culvert. Water surrounds everything. From the direction of the Old Town, we can find the Brda Młynówka river, running fast and nervously, along with the wall of Bydgoszcz Venice. Across from it is the vast main riverbed of the Upper Brda, featuring such landmarks as the stately Cathedral and Opera Nova. Thanks to revitalization, this place has become the favorite hangout of the local residents. Here, we can also find the historical buildings of the Museum with modern upgrades, water tram stop, yacht marina, playground, amphitheater, numerous hiking and biking paths, and even a beach next to the spacious lawn on which Bydgoszcz residents enjoy lounging on their blankets.

Bydgoszcz z Wieży Ciśnień / Water Tower

W 1900 roku, na obecnym Wzgórzu gen. Henryka Dąbrowskiego, najwyższej położonym miejscu względem ujęcia wody w Lesie Gdańskim, oddano do użytku wieżę ciśnień (proj. Franz Marschal). Pełniła ona ważną funkcję w nowoczesnym systemie wodociągowym Bydgoszczy. Jej wnętrze kryje ekspozycję opowiadającą o dziejach lokalnych wodociągów i kanalizacji. Kiedy obejrzymy industrialną wystawę, wąskimi, krętymi schodami wchodzimy na taras widokowy, aby odbyć najkrótszą wycieczkę w trakcie której będziemy podziwiać niepowtarzalną panoramę całej Bydgoszczy. Jej szczegóły poznamy dzięki lunetom osadzonym na balustradzie.

In 1900, on the hill known today as Gen. Henryk Dąbrowski Hill, which is the highest site in relation to the water intake in Las Gdański, the water tower (designed by Franz Marschal) was opened. It played an important role in the modern waterworks system of Bydgoszcz. Inside, we find an exhibition recounting the history of the local waterworks and sewers. After touring the industrial exhibition, we can take a narrow, winding staircase to access the lookout terrace, which offers a breath-taking, panoramic view of Bydgoszcz. There are several telescopes mounted on the railing, offering a more detailed view of the city.

Spichrze nad Brdą / Granaries on the Brda River

Bydgoskie spichrze nad Brdą są niemal jak herb miasta. Do dzisiaj zachowało się w Bydgoszczy zaledwie kilka historycznych spichrzy, a sprzed XIX wieku tylko cztery. Wszystkie przy brzegach rzeki, w ścisłym centrum miasta, wszystkie szachulcowe i wszystkie dzisiaj pełniące funkcje muzealne. Trzy spichrze przy ul. Grodzkiej 9-11, (które także są współczesnym logo Bydgoszczy) zostały zbudowane w latach 1793-1800 r. przez kupca Samuela Gotlieba Engelmana. Pierwotnie kompleks przy ul. Grodzkiej składał się z pięciu spichrzy w zabudowie szeregowej, które pełniły funkcję magazynów. W 1960 roku doszczętnie spłonęły dwa z nich. Zachowane spichrze w 1962 roku zostały zaadaptowane na cele ekspozycyjne bydgoskiego Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego.

Bydgoszcz granaries on the River Brda are almost like the coat of arms of the city. Only several historical granaries have remained in Bydgoszcz, with only four dating from before the 19th century, standing on the riverside in the city centre. All of them are half-timbered buildings serving today as museums. Three granaries at 9-11 Grodzka Street (the image of which is commemorated on the contemporary logo of Bydgoszcz), were built in 1793-1800 by merchant Samuel Gotlieb Engelmann. Initially, the complex on Grodzka Street consisted of five granaries built as a row of houses, which were used as warehouses. In 1960, two of them were completely burned down. In 1962, the preserved granaries were transformed into exhibition buildings of the Leon Wyczółkowski District Museum of Bydgoszcz.

Fontanna „Potop” / “Deluge” Fountain

Wśród fotografii robionych podczas pobytu w Bydgoszczy, nie może zabraknąć tej, przy monumentalnej fontannie „Potop”, znajdującej się w parku im. Kazimierza Wielkiego nieopodal pl. Wolności. Ten efektowny wodotrysk, autorstwa Ferdynanda Lepckiego stanął w tym miejscu w 1904 r., w ówczesnym ogrodzie Regencji Bydgoskiej. To największe dzieło artysty budziło zachwyt i do 1943 r. było jedną z większych atrakcji Bydgoszczy, przy której chętnie się fotografowano. Niestety wartościowe rzeźby uległy konfiskacie na cele wojenne. Dziś, dzięki zawiązanemu w 2004 r. społecznemu komitetowi odbudowy fontanny, odlana z brązu, wielofigurowa, biblijna scena została wiernie zrekonstruowana.

One of the must-have photographs of one's stay in Bydgoszcz is a photo at the “Deluge” Fountain, which stands in Kazimierz Wielki Park, in the proximity of Wolności Square. This impressive fountain, made by Ferdinand Lepcke, was erected on this site in 1904, in the then garden of the Bydgoszcz District Government. This breathtaking work made by the artist had impressed spectators until 1943 as one of the biggest attractions of Bydgoszcz, and a popular site for taking photographs. Unfortunately, valuable sculptures were confiscated for war purposes. These days, thanks to the Social Committee for Rebuilding the Fountain established in 2004, the bronze, multi-figural statue has been faithfully restored.

Pan Twardowski / Master Twardowski

Codziennie o godzinie 13:13 oraz 21:13 można spotkać w Bydgoszczy Mistrza Twardowskiego. Wychyla się on z okna kamienicy przy Starym Rynku 15, w której niegdyś przyjmował swoich interesantów.

Every day Master Twardowski leans out the window of a tenement at Stary Rynek 15 (old market) to greet whoever is present. It is the exact same place where he used to do his magic.

Marian Rejewski

Marian Rejewski, kryptolog, rozwiązał jedną z największych tajemnic II Wojny Światowej - złamał szyfr Enigmy. Przyczyniło się to do uzyskania przewagi przez aliantów, a tym samym do szybszego zakończenia wojny. Wizerunek Mariana Rejewskiego można spotkać na muralu przy ulicy Gdańskiej autorstwa Juliana Nowickiego, oraz siedzącego na ławeczce na rogu ulicy Gdańskiej i Śniadeckich. Jest jednym z najwybitniejszych obywateli naszego miasta.

Bydgoskie autografy / Bydgoszcz Autographs

Bydgoszcz zawdzięcza swój szczególnie charakter wspaniałym osobom, które z powodzeniem złożyć mogą swój podpis pod licznymi sukcesami i osiągnięciami. Aby podpis ten zyskał wymierne oblicze, podjęto inicjatywę wyróżniania ambasadorów naszego miasta pamiątkowymi tablicami w formie utrwalonej w płaskorzeźbie sygnatury. Swoją tabliczkę mają tu między innymi: Irena Szewińska, Rafał Blechacz, Zbigniew Boniek, Jerzy Hoffman, Adam Sowa, Lech Wałęsa, Tomasz Gollob, Irena Santor.

„Przechodzący przez Rzekę” / “Man Crossing the River” sculpture

„Przechodzący” zawiąta do Bydgoszczy 1 maja 2004 dla upamiętnienia wejścia Polski do Unii Europejskiej. Autorem tej niezwykłej rzeźby jest Jerzy Kędziora. Tajemnica „Przechodzącego” polega na przeniesieniu środka ciężkości poniżej poziomu liny. Dzięki temu, rzeźba utrzymuje równowagę. Na linie umieszczona została także jaskółka (z niemieckiego: schwalbe), dla uczczenia wybitnego bydgoszczanina, założyciela Filharmonii Pomorskiej - Andrzeja Szwalbego.

Marian Rejewski was a famous mathematician and cryptologist contributed to the breaking of the code of the German cipher machine “Enigma” used during the Second World War. You can find the monument of Marian Rejewski sitting on the bench on the corner of Gdańska and Śniadeckich street or you can see the mural by Julian Nowicki at Gdańska street. He is recognized as one of the most distinguished citizens of our city.

Bydgoszcz owes its unusual character to many great people, whose achievements and special contribution to the city have been commemorated by putting their signatures on plaques on Długa Street. We can see these Bydgoszcz Autographs under our feet. Famous people such as Irena Szewińska, Rafał Blechacz, Zbigniew Boniek, Jerzy Hoffman, Adam Sowa, Lech Wałęsa, Tomasz Gollob, Irena Santor have their plaques here.

The “Man Crossing the River” sculpture came to Bydgoszcz on May 1, 2004 in order to commemorate Poland’s accession to the European Union. This unique statue was made by Jerzy Kędziora. The mystery of the “Man Crossing the River” consists in shifting its centre of gravity below the rope level, maintaining its balance. The rope also features a swallow (which is Schwalbe in German), in order to commemorate Andrzej Szwalbe, the outstanding citizen of Bydgoszcz, founder of the Pomeranian Philharmonic.

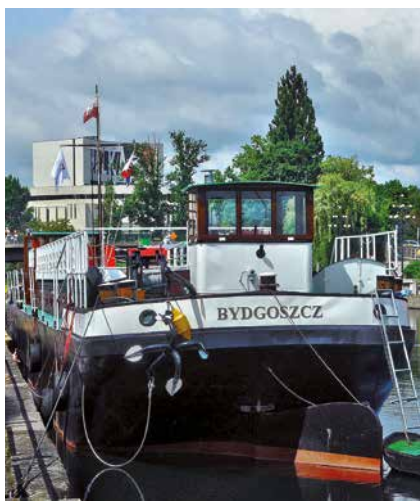

Barka Lemara / Lemara barge

Po Kanale Bydgoskim kursowały całe karawany barek ciągniętych przez silne statki holownicze. Lemara była jedną z nich. Została zbudowana w 1937 r. w Stocznii i Warsztatach Mechanicznych Lloyda Bydgoskiego S.A. w Bydgoszczy. Obecnie na Barce Lemara mieści się żywe muzeum tradycji wodniackich i szyperskich. Jest to miejsce, gdzie odbywają się koncerty, spektakle i spotkania z kulturą.

Whole caravans of barges pulled by strong tugboats used to sail on the Bydgoszcz Canal. Lemara was one of them. It was built in 1937 in the Shipyard and Mechanical Workshops of the Bydgoszcz Lloyd S.A. in Bydgoszcz. Nowadays Lemara barge is a living museum of the water and skipper tradition with concerts, theatre plays and culture meetings.

Kanał Bydgoski / Bydgoszcz Canal

Kanał Bydgoski zbudowany w latach 1773-1774 stanowi część międzynarodowej drogi wodnej E70. Łączy on Wisłę i Odrę poprzez ich dopływy: Brdę oraz Noteć i Wartę. Powstanie Kanału przyczyniło się do dynamicznego rozwoju miasta, które dzięki nowoczesnym urządzeniom hydrotechnicznym, charakterystycznej nadwodnej zabudowie przemysłowej, mieszkaniowej i rekreacyjnej, zyskało swoją elegancję, nadrzeczną tożsamość oraz rangę jednego z głównych ośrodków transportu śródlądowego. W latach 1908-1915 zbudowano tzw. Nowy Kanał wraz z unikatowymi śluzami Czyżkówko i Okole, wyposażonymi w zbiorniki wyrównawcze, pozwalające zaoszczędzić większość wody. Przełom wieku XX i XXI okazał się dla Kanału łaskawy. Mieszkańcy i władze miasta zwracają się w stronę wody, czego przykładem były prace remontowe nad Kanałem w latach 90., wpisanie Kanału Bydgoskiego do Rejestru Zabytków Województwa Kujawsko-Pomorskiego w 2005 roku, jak również przeprowadzone niedawno prace w ramach projektu REURIS.

The Bydgoszcz Canal, built in 1773-1774, is part of the international waterway E70. It connects the Vistula with the Odra River through its tributaries, the Noteć and Warta Rivers. The Building of the Canal contributed to the fast growth of the city, which thanks to its modern hydrotechnical facilities, distinct riverside industrial, residential and recreational buildings, gained its elegance, riverbank identity and the status of one of the main inland transport centres. In 1908-1915, the New Canal was built with such unique locks as Czyżkówko and Okole, provided with compensation reservoir, allowing to save most of the water. The turn of the 21st century was very generous for the canal. Residents and administrators of the city turn toward water, which can be confirmed by repair works on the canal in the 1990s, listing the Bydgoszcz Canal in the Register of Historic Sites of Kujawsko-Pomorskie Voivodeship in 2005, and projects implemented recently within the REURIS program.

Warto zrobić / Must do's

Exploseum

Tajemnica niebezpiecznych ruin ponad 50 lat skrywana była w Puszczy Bydgoskiej. Tylko starsi mieszkańcy, pamiętający czasy II Wojny Światowej, wiedzieli, że kilka kilometrów od działających zakładów chemicznych i powstającego parku przemysłowego znajduje się miejsce nieludzkiej pracy ponad 40 000 pracowników przymusowych byłego DAG Fabrik Bromberg. W 2008 roku podjęto decyzję o przekształceniu części terenu w muzeum. Z kilkuset budynków należących w latach 1939- 1945 do potężnego koncernu zaopatrującego III Rzeszę w nitroglicerynę, trotyl i proch bezdymny zabezpieczono kilkanaście, połączonych tunelami. Tworzą one dwie bliźniacze linie NGL - Betrieb, czyli produkcji nitrogliceryny. Jedna z nich została przeznaczona na muzeum - Exploseum, druga zaś, jako trwała ruina daje obraz piętna czasu, jakie odcisnęło się na budynkach oraz utrwała ich oryginalny wygląd. Wizyta w Exploseum to spora dawka wiedzy o technice wojennej zakłeta w betonowych ścianach, a wędrówka przez jego liczne mroczne korytarze z pewnością na długo zapadnie w pamięć. www.exploseum.pl

The secret of the mysterious ruins lay hidden in the Bydgoszcz Forest for fifty years. Only the older residents, remembering the times of World War II, knew that several kilometres from

the operating chemical plant and newly developed industrial park, there is a place known for inhuman forced labour involving over 40,000 workers of the former DAG Fabrik Bromberg. In 2008, the decision was made to transform part of the area into a museum. Out of several hundred buildings that in 1939-1945 were part of a huge concern providing the Third Reich with nitroglycerin, trinitrotoluene and smokeless powder, a dozen or so were separated and connected by tunnels. They

are created by two twin lines NGL - Betrieb, i.e. nitroglycerin production. One of them was designated as a museum - Exploseum, while the second one, as a permanent ruin, shows the mark left by time on the buildings and preserves their original look. A visit to the Exploseum provides extensive knowledge on military technology. A tour through its myriad, murky and concrete corridors will certainly be remembered for a long time. www.exploseum.pl

Zrób sobie mydło

/ Make soap yourself

W Bydgoszczy działa jedyne na świecie Muzeum Mydła i Historii Brudu. Jest to interaktywna podróż przez dzieje czystości, brudu i mydlarstwa, które ma wielkie związki z Bydgoszczą. W grodzie nad Brdą pierwszy Zakład Produkcji Mydeł i Świec powstał już w XVIII wieku przy dzisiejszej ul. Warmińskiego, a słynne do dziś proszki do prania, Persil czy Cypisek, powstały właśnie w Bydgoszczy. Wizytę w Muzeum rozpoczyna się od umycia rąk w balii. Następnie przechodzi się do sali warsztatowej, gdzie mydlarki uczą krok po kroku, jak wykonać swoje własne pachnące mydełko. Po warsztatach, uczestnicy zwiedzają zakątki zaskakującego muzeum.

The world's only Museum of Soap and History of Dirt operates in Bydgoszcz. It offers interactive time travel through the history of cleanliness, dirt and soap making, which has deep-rooted ties with Bydgoszcz. In the city on the River Brda, the first Soap and Candle Production Plant was founded as early as the 18th century on today's Warmińskiego Street. Production of the famous Persil and Cypisek laundry soap originated in Bydgoszcz. A visit to the Museum starts from washing your hands in a tub. Then visitors move to the workshop, where soap makers teach them step by step how to make fragrant soap. After the workshops, participants visit all parts of this surprising museum.

Zrelaksuj się w Myślęcinku

/ Relax in Myslecinek

Będąc w Bydgoszczy, warto zrobić chwilę wytchnienia i zrelaksować się, korzystając z atrakcji i przestrzeni Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku, potocznie zwanym Myślęcinkiem (od nazwy wsi). Jest to największy park miejski w Polsce o powierzchni 830 hektarów. Oddalony od ścisłego centrum miasta zaledwie o 5 km. W parku nie zabraknie atrakcji zarówno dla najmłodszych, jak i dla starszych. W okresie letnim skorzystać można z atrakcji Lunaparku, Zaginionego Świata (park dinozaurów) oraz Makroświata (park wielkich owadów). Dużą uciechą dla młodzieży będzie z pewnością park linowy z tyrolką. Dorosli z pewnością docenią piękno Ogrodu Botanicznego, położonego w malowniczej dolinie. Warto też odwiedzić Ogród Fauny Polskiej, czyli myślęcinińskie zoo. Miłośnicy sportów wodnych mogą skorzystać tutaj z wyciągu w Wakeparku.

While in Bydgoszcz, it's worth taking a breath and relaxing, taking advantage of the attractions and space of the Myślęcinek Forest Park of Culture and Recreation. It is the biggest municipal park in Poland, occupying 830 hectares. It is situated only 5 km from the city centre. The park offers a host of attractions for visitors of all ages. During the summer season, we recommend a visit to the fun-fair, the Lost World (Dinosaur Park) and Macroworld (park with huge insects). Great fun for youngsters is a rope park with a zip-line. Adults will surely enjoy the beautiful Botanical Garden located in a picturesque valley. The Myślęcinek Zoo and Terrarium are also worth visiting. Water sports enthusiasts can take advantage of a lift in the Wakepark.

Tramwaj Wodny

/ Water Tram

Bydgoszcz najpiękniej prezentuje się od strony rzeki. Zrewitalizowana Wyspa Młyńska, odnawiane bulwary nad Brdą, zabytkowe urządzenia hydrotechniczne na Kanale Bydgoskim najlepiej poznać podczas rejsu tramwajem wodnym. Słonecznik I i II to nowoczesne i ekologiczne, bo napędzane energią słoneczną jednostki, które na pokład zabrać mogą 28 osób. W weekendy wspiera je zabytkowy holownik do barek M/S Bydgoszcz, który przeżywa „drugą młodość”.

Bydgoszcz looks the most beautiful from the river. The revitalized Mill Island, renovation of the boulevards on the Brda that is under-way and historical hydrotechnical facilities on the Bydgoszcz Canal, can be seen best while taking a cruise by Water Tram. These water trams, called Słonecznik I and II, are modern and environmentally friendly vessels, powered by solar energy, which can carry 28 people on board. On weekends, the historical M/S Bydgoszcz towboat is also in operation, experiencing its “second youth”.

Bydgoskie Specjały

/ Bydgoszcz specialties

Podczas pobytu w Bydgoszczy warto znaleźć czas na spróbowanie lokalnych specjałów. Z pewnością każdy znajdzie coś dla siebie: praliny, gęsinę, piwo warzone na miejscu czy chleb z ziemniakami.

During your stay in Bydgoszcz, it's worth finding time to try local specialties. There is something for everyone, including chocolates, goose meat, locally brewed beer, and bread with potatoes.

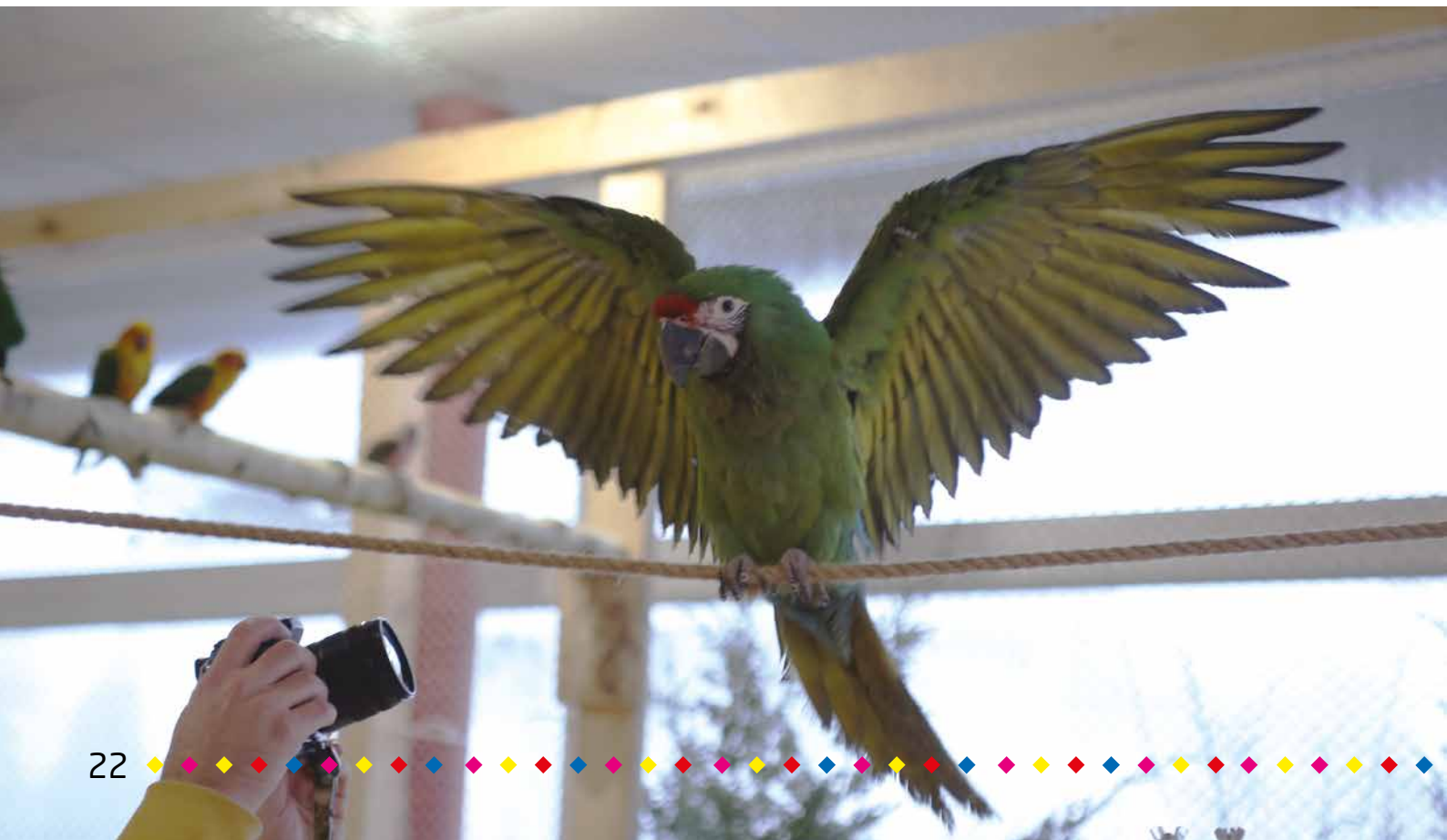
Odwiedź papugarnię

/ Visit Parrot house

W bydgoskiej Papugarni, największej w Polsce, znajdziecie papugi, a także kanarki, gołąbki diamentowe oraz inne ptaki. To nowa atrakcja turystyczna w naszym mieście. Egzotyczne ptaki poruszają się tu swobodnie, można je głaskać, a także karmić kupioną na miejscu karmą. Przestrzeń w Papugarni została zaaranżowana w taki sposób, aby ptaki czuły się komfortowo - jest sporo gałęzi, roślin oraz drążków. Dodatkowo opiekunowie ptaków, którzy czuwają nad ich bezpieczeństwem, opowiadają zwiedzającym ciekawostki z życia zwierząt.

In the parrot house in Bydgoszcz, the biggest one in Poland, one may find parrots, as well as canaries, diamond doves and other birds. Exotic birds fly freely around the house, visitors can stroke them and feed with birdseed bought on spot. Space in the building was especially arranged to fulfil animals' needs and so they can feel comfortable - there is a lot of branches, plants and things to play. Moreover, animal keepers take care of animals and visitors safety and happily answer to every question about this fascinating animals' life.

Zabytkowe linie turystyczne

/ Old bus and tram tourist tours

W sezonie wakacyjnym (lipiec-sierpień) warto skorzystać z wycieczek zabytkowym stuletnim tramwajem typu Herbrand lub Czerwoną eNką z lat 60' XX wieku. Natomiast miłośnicy klimatu PRL z pewnością ucieszą się na myśl o przejażdżce „Ogórkem”, czyli nieśmiertelnym Jelcem 043. Autobusy te kursują na dwóch trasach: w kierunku Myślęcinka, czyli największego parku miejskiego w Polsce oraz do Exploseum. Główny przystanek „Ogórką” znajduje się na Starym Rynku i oznaczony jest słupem informacyjnym w stylu retro. Zabytkowe tramwaje natomiast rozpoczynają swój bieg na Babiej Wsi i w Myślęcinku.

During the vacation season (July and August) it is worth to take tours by a historical, hundred year old tram Herbrand or Red eNka made in the 1960s. Those who like the atmosphere of Communist Poland will enjoy a ride by “Ogórek” (cucumber), which is our immortal bus Jelcz 043. Buses travel on two routes: to Myślęcinek, which is the biggest municipal park in Poland and to Exploseum. The main stop of “Ogórek” is on the old market square and is marked with a retro information post. Historical trams start their run in Babia Wieś and Myślęcinek.

Szlak Wody Przemysłu

i Rzemiosła TeH₂O / TeH₂O Trail

To przemysłowy szlak tematyczny w Bydgoszczy, który łączy historię piętnastu miejsc wpisanych w przestrzeń miasta organicznie związanego z wodą. Każda z powieści spleta ze sobą losy bydgoszczan - rzemieślników, przedsiębiorców, społeczników - z rozwojem lokalnego przemysłu i rzemiosła.

Posmakuj mistrzowskiej kawy

/ Taste some masterful coffee

Miłośnicy kawy nie powinni ominąć Bydgoszczy na turystycznej mapie Polski. To właśnie tutaj mieszka i pracuje Audun Sørbotten- Norweg, który w 2014 roku utworzył w Bydgoszczy palarnię kawy. Dlaczego nazywamy kawę Auduna mistrzowską? Dlatego, że w 2015 roku wygrał Mistrzostwa Świata Roasterów! Zanim Audun otrzymał ten ważny w świecie kawy tytuł, odbywał praktyki w Solbergu&Hansenie - jednej z najbardziej znanych norweskich palarni na świecie. Kawy wypalanej przez Mistrza można się napić w dwóch bydgoskich kawiarniach: PO CO (ul. Długa 61) oraz w Landshafcie (ul. Gimnazjalna 6)

Coffee-lovers should definitely visit Bydgoszcz to try some great coffee. It is only in Bydgoszcz where Audun Sørbotten (from Norway) lives and works in his own coffee roasting plant. Why do we call his coffee masterful? Because in 2015 he became a World Coffee Roasting Champion. While in Bydgoszcz you can taste his coffee in the following coffee houses: Landshaft (6 Gimnazjalna street) and PO CO (61 Długa street).

TeH₂O is an industrial thematic trail that unites the history of 15 organically water-centred places in Bydgoszcz. Each story unites the tales of the Bydgoszcz craftsmen, entrepreneurs and city activists with the city growth.

Alternatywne oblicze miasta

/ Alternative image of the city

Alternatywne oblicze miasta Bydgoszcz ceniona jest przez miłośników kultury. Znane festiwale stanowią ważne chwile w dziejach miasta. Turyści natomiast chwalą je za ogrom zabytków, muzeów, atrakcji turystycznych, jednak ma ono o wiele więcej do zaoferowania. Tradycyjne atrakcje doskonale uzupełnia Trasa Alternatywna. To propozycja poznania Bydgoszczy jako ośrodka kultury, z którą spotkać się można wręcz na każdym rogu. Bydgoskie malowidła ścienne należą do najwspanialszych na świecie. Tu swoją karierę zaczynali Mateusz Gapski, Przemysław Blejzyk, Bartek Świątecki, Robert Proch. Tu powstał pierwszy mural wysoki na 10 pięter, ale też tutaj te ściennie obrazy tworzyli seniorzy oraz ludzie bezdomni w ramach zintegrowanych działań.

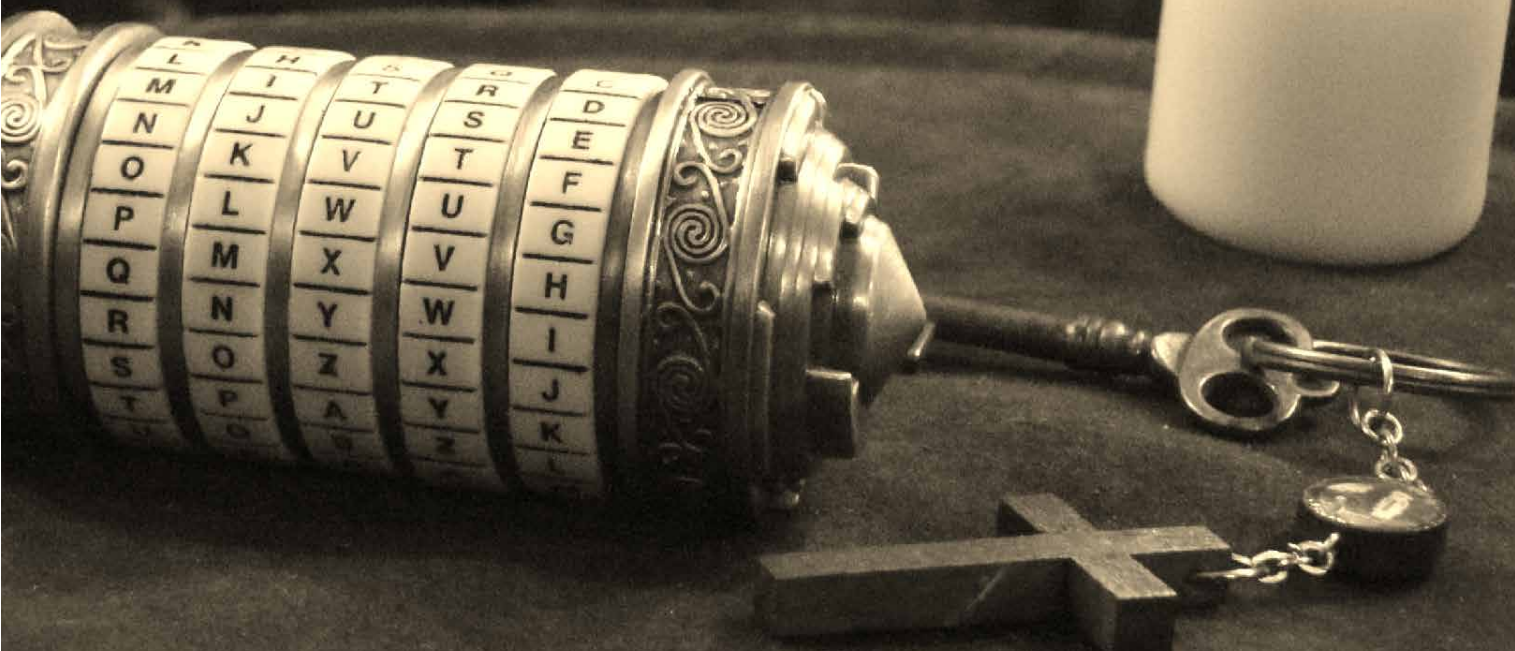
Bydgoszcz is recognized among culture lovers. Popular festivals are important events in the history of the city. Tourists appreciate Bydgoszcz for its myriad historic landmarks, museums, and tourist attractions, but the city has much more to offer. Traditional attractions are perfectly complemented by the Alternative Route. This proposal is a perfect opportunity to learn about Bydgoszcz as a centre of culture, which can be seen at almost every corner. The Bydgoszcz murals are ranked among the most impressive in the world. This platform served as a springboard for such talented artists as Mateusz Gapski, Przemysław Blejzyk, Bartek Świątecki, and Robert Proch. Poland's first ten-storey high mural was made here. Some of the murals were made by seniors and homeless under integrated activities.

Znajdź wyjście

/ Escape the room

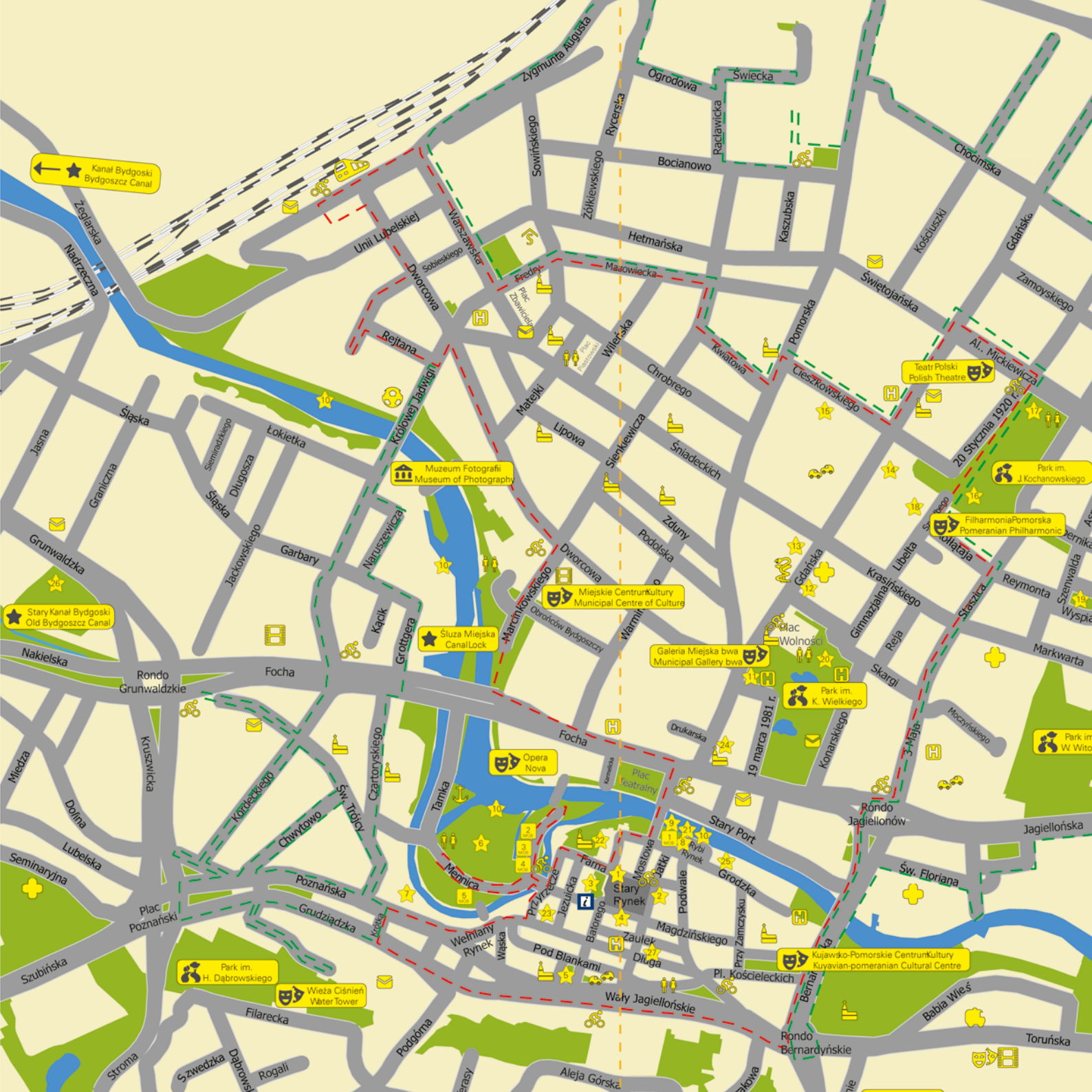
W Bydgoszczy każdy znajdzie coś dla siebie. Jest to miasto różnorodne. Zarówno starsi, jak i najmłodszy turyści nie mogą narzekać na brak atrakcji. Miłośnicy Escape roomów również nie będą rozczarowani bo znajdą w Bydgoszczy wiele zagadkowych pokoi, o różnym stopniu trudności, które są bardzo dobrze przygotowane i oceniane przez odbiorców. Tematyka pokoi jest różnorodna, można znaleźć np. pokój rycerski, salę ze szpitala psychiatrycznego czy też opuszczony strych, wszystko po to, aby dostarczyć uczestnikom niezastąpionych wrażeń.

Everybody can find something interesting in Bydgoszcz for themselves. The city is incredibly varied. Older as well as younger tourists can not complain about lack of attractions. Also, Escape Room fans will not be disappointed. In Bydgoszcz, you can find a few secretful rooms with various difficulty levels, they are well-prepared and have good rates. How popular is a particular room is often determined by its subject. For example, you can find here a knight's room, psychiatric hospital room, abandoned loft, everything just to give participants another opportunity to gain some new experiences.

1	Stary Rynek / Old Market Square	Poczta / Post Office
2	Pan Twardowski / Master Twardowski	WC / Toilets
3	Ratusz / City Hall	Policja / Police
4	Fontanna / Children Playing with Goose Fountain	Szpital / Hospital
5	Pomnik Kazimierza Wielkiego / Kasimir The Great Statue	Apteki całodobowe / 24h Pharmacies
6	Wyspa Młyńska / Mill Island	Schronisko młodzieżowe / Youth Hostel
7	Wenecja Bydgoska / Bydgoszcz Venice	Parking wielopoziomowy / Multi-storey Car Park
8	Spichrze / Granaries	Dworzec Autobusowy / Coach station
9	Przechodzący przez Rzekę / Man Crossing the River	Dworzec kolejowy / Main railway station
10	Tramwaj wodny / Water Tram	Kino / Cinema
11	Hotel Pod Orłem / Pod Orłem Hotel	Muzeum / Museum
12	Kamienica Święcickiego / Tenement House by Święcicki	Kościół / Church
13	Ławeczka M. Rejewskiego / Bench of Marian Rejewski	Park / Park
14	Siedziba Radia PiK / Head Office of Radio PiK	Hotel / Hotel
15	Kamienice przy ul. Cieszkowskiego / Houses of Cieszkowskiego Street	Kultura i rozrywka / Culture and leisure
16	Dzielnica Muzyczna / Music District	Oddziały Muzeum Okręgowego / Branches of District Museum
17	Łuczniczka / Archer Lady Statue	Obiekty sportowe / Sport venues
18	Fontanna w Dzielnicy Muzycznej / Fountain in Music District	Bydgoski Rower Aglomeracyjny
19	Dzielnica Sielanka / Sielanka District	/ Bydgoszcz Agglomeration Bike Sharing System
20	Fontanna Potop / Fountain Deluge	Strefa A / Zone A
21	Barka Lemara / Lemara Barge	Strefa B / Zone B
22	Katedra Bydgoska / Bydgoszcz Cathedral	Atrakcje dla dzieci / Attractions for children
23	Muzeum Mydła i Historia Brudu / Museum of Soap	Obiekt szlaku TeH ₂ O / TeH ₂ O trail object
24	Kościół Klarysek / Church of Poor Clares	
25	Pałacik Loyda / Lloyds Palace	
26	Cmentarz Starofarny / Starofarny Cemetery	
27	Stary Tramwaj / Old Tram	

Kanal Bydgoski
Bydgoszcz Canal

Muzeum Fotografii
Museum of Photography

Stary Kanal Bydgoski
Old Bydgoszcz Canal

Stuza Miejska
Canal Lock

Miejskie Centrum Kultury
Municipal Centre of Culture

Galeria Miejska bwa
Municipal Gallery bwa

Park im.
K. Wielkiego

Filharmonia Pomorska
Pomeranian Philharmonic

Teatr Polski
Polish Theatre

Park im.
H. Dąbrowskiego

Wieża Ciśnień
Water Tower

Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury
Kujavian-pomeranian Cultural Centre

Park im.
W. Witosa

Park im.
J. Kochanowskiego

Oficjalny mobilny przewodnik po Bydgoszczy: Bydgoszcz official city guide app:

- opis atrakcji turystycznych / tourist attractions
- trasy zwiedzania / sightseeing routes
- kalendarz wydarzeń / events calendar
- rozkład komunikacji miejskiej / public transport
- Informacje o mieście / travel information

Miasto Bydgoszcz / City of Bydgoszcz Informacja Turystyczna / Tourist Information

2 Batorego Street
85-104 Bydgoszcz
+48 52 340 45 50
info@visitbydgoszcz.pl
www.visitbydgoszcz.pl

 Visit Bydgoszcz @visitbydgoszcz